

Vyvažování vysokého benefitu očkování Rotarixem a RotaTeqem nízkým rizikem invaginace

prof. MUDr. Vladimír Mihál, CSc.

Dětská klinika LF UP a FN v Olomouci

Pediatr. praxi 2015; 16(6): 430

V lednu 2006 publikoval časopis The New England Journal of Medicine dvě významné práce o bezpečnosti a účinnosti dvou odlišných vakcín – pentavalentní (RV5) RotaTeq (Merck) a monovalentní (RV1) Rotarix (Glaxo-SmithKline) (N Engl J Med 2006; 345: 23–33 a 2006; 345: 11–22). Každý experiment do sledování zahrnul více než 10 000 kojenců a prokázal významnou prevenci rotavirové infekce, která je nejčastější příčinou těžkých střevních infekcí zejména kojenců. V rozvíjejících se zemích byla rotavirová infekce často i příčinou úmrtí. Obě práce sledovaly i výskyt nežádoucích účinků vakcíny, zejména invaginace a žádná z nich nezaznamenala její zvýšený výskyt, ale byla doporučena další postmarketingová surveillance.

Obě vakcíny byly WHO doporučeny pro plošné očkování dětí na celém světě a jeho zavedení do národních očkovacích programů se povedlo ve více než 50 státech světa a prokázalo nesporný benefit. V USA, kde rutinní očkování bylo zahájeno v roce 2006, počet přijetí do nemocnice i počet návštěv na pohotovosti klesl u imunizovaných dětí o 80 %, ale potvrze-

na byla i tzv. ochrana „stáda“ (herd immunity) u nevakcinovaných dětí a dospělých jedinců. Mimo to v Mexiku bylo potvrzeno, že po zavedení očkování došlo až o 40 % ke snížení úmrtí na průjemová onemocnění kojenců, u kterých původcem byl rotavirus.

V letech 2011–2013 v Brazílii, Mexiku a Austrálii bylo kromě významného benefitu očkování publikováno i malé, ale signifikantní zvýšení rizika invaginace, a to zejména mezi 1.-7. dnem bezprostředně po podání první dávky vakcíny. Identické výsledky byly prokázány i v USA v rozmezí let 2008–2014 a výskyt nežádoucích událostí (invaginací) byl kalkulován na 100 000 dávek vakcíny. **Bylo prokázáno, že u obou vakcín (RV1 a RV5) bylo riziko invaginace velmi nízké (1-5/100 000 kojenců).**

Pro lepší představu lze uvést, že v USA, kde se ročně narodí 4,5 milionů dětí, očkování proti rotavirové infekci zabránilo až 53 000 přijetím na lůžka nemocnic a 170 000 návštěvám na emergenci pro průjemová onemocnění. Počet hlášených invaginací po očkování na celém území USA je jenom 45–213 ročně (Vaccine 2015; 33: 4873–4877).

Lze konstatovat, že **významný benefit očkování** proti rotavirové infekci významně **převyšuje nízký**, ale signifikantní **výskyt nežádoucích událostí (invaginace)**. Je naší povinností, aby rodiče očkovanych dětí byli o těchto ojedinělých, ale možných komplikacích vždy informováni a aby dítě v prvních 10 dnech po vakcinaci bylo při jakýchkoliv gastrointestinálních potížích vyšetřeno pediatrem. Nadále však zůstává několik nezodpovězených otázek: Jaký je mechanismus pro tuto nežádoucí událost? Můžeme identifikovat podskupinu kojenců se zvýšeným rizikem? Odpovědi na tyto otázky budou zajisté řešeny v následujících vědeckých experimentech.

prof. MUDr. Vladimír Mihál, CSc.
Dětská klinika LF UP a FN v Olomouci
Puškinova 5, 775 20 Olomouc
vladimir.mihal@fnol.cz

